

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES
Ensenyament de Dret
(Pla 1992)

DRET CANÒNIC

PRIMER i SEGON CICLE
SEGON / TERCER / QUART CURS
Primer Quadrimestre
CURS 2002-2003

Assignatura Optativa
Crèdits Totals: 3

PROFESSORS:
Sr. Josep Queraltó Serrano

- Lluís Martínez Sistach, Las asociaciones de fieles, Facultat de Teologia de Catalunya. Barcelona, 1994.

- VV.AA, La Norma en el Derecho Canónico, EUNSA, Pamplona, 1979.

- VV.AA. Las Conferencias Episcopales Hoy, Universidad Pontificia de Salamanca, 1977.

critèris d'avaluació: examen escrit, es valoraran els treballs facultatius

PROGRAMA DE DRET CANÒNIC

Professor de l'assignatura:

Sr. Josep Queraltó Serrano

I. PART GENERAL

Lliçó 1. INTRODUCCIÓ

Dret canònic: noció. Església catòlica i dret. Vigència i influència. Dret canònic i estudis jurídics.

Lliçó 2. EVOLUCIÓ HISTÒRICA

Dret antic: creació, textos; fonts conciliars, pontificies i locals. Col·leccions canòniques altomedievals. Reforma gregoriana: objectius i mitjans. Dret clàssic: precedents; Decret de Gracià; "corpus decretalium". Decretistes i decretalistes. El "Corpus Iuris Canonici". Decadència i reforma tridentina.

Lliçó 3. CODIFICACIÓ

Situació al 1870. Intents codificatoris. El "Codex iuris Canonici" de 1917: antecedents, elaboració, promulgació, recepció; valoració. Situació al 1959. Nova codificació. El Codi de dret Canònic de 1983: sistemàtica, contingut; criteris de codificació; valoració.

Lliçó 4. DRET CANÒNIC I DRET CATALÀ

Recepció medieval: evolució. Reconeixement del dret comú: prelació; textos legals. Funció i citació de la doctrina canònica. Situació entre 1711 i 1961: interpretació doctrinal i jurisprudencial. Compilació de 1961 i reforma actual del Dret civil català. Funció actual del Dret canònic

Lliçó 5. DRET CANÒNIC: PRINCIPIS GENERALS

L'autoritat en el Dret canònic. Potestat i divisió de funcions. Origen de les normes canòniques. Juridicitat i coerció en el Dret canònic. Fur extern i fur intern. Principis inspiradors de l'ordenament.

Lliçó 6. DRET CANÒNIC: SISTEMA NORMATIU

La llei canònica: noció, vigència, origen, subjectes, interpretació, suplència. El costum canònic. Fonts i actes administratius. Remeis per a situacions atípiques (privilegi, dispensa). Efectes dels actes jurídics.

Lliçó 7. SUBJECTIVITAT CANÒNICA

Adquisició de personalitat. Capacitat: circumstàncies modificatives. Estatut canònic de les persones físiques. Personalitat jurídica: evolució històrica; noció i classes de persones jurídiques. Fundacions i corporacions. Associacions canòniques.

Lliçó 8. ORGANITZACIÓ ECLESIASTICA

L'Organització central: El Romà Pontífex, El Concili Ecumènic, Els Òrgans consultius, La Cúria romana.
L'Organització territorial: La Diòcesi. Les Conferències episcopals. Els Concilis plenaris i provincials.

Lliçó 9. DRET PATRIMONIAL

Noció de béns eclesiàstics. Administració dels béns. Règim contractual: criteris generals; remissió al Dret estatal. Dret canònic i voluntats testamentàries.

Lliçó 10. DRET PENAL

Noció de delictes i de pena. Classes de penes canòniques. Singularitats jurídiques del dret penal canònic. Alguns delictes.

II. DRET MATRIMONIAL CANÒNIC

Lliçó 11. MATRIMONI I DRET CANÒNIC

Concepte canònic de matrimoni. Matrimoni in fieri i matrimoni in facto esse. Elements i propietats essencials. Tutela jurídica: el "favor matrimonii".

Lliçó 12. CAPACITAT DE LES PARTS

La capacitat natural per a contreure matrimoni: el "ius connubi". Habilitat legal. Concepte i naturalesa jurídica dels impediments; nul·litat i il·licitud; establiment, cessació i dispensa.

Lliçó 13. CONSENTIMENT MATRIMONIAL

Capacitat psíquica. Consentiment amb ignorància o error. Consentiment coaccionat. Consentiment simulat. Consentiment condicionat.

Lliçó 14. FORMA CANÒNICA DEL MATRIMONI

Evolució històrica. Forma ordinària. Forma extraordinària. Matrimoni secret. Matrimoni per procurador. Dispensa de forma.

Lliçó 15. CRISI CONJUGAL I DRET CANÒNIC

Separació. Nul·litat. Revalidació. Dissolució. La figura del matrimoni putatiu.

III. DRET PROCESSAL CANÒNIC

Lliçó 16. DRET PROCESSAL: PRESSUPOSITS

Òrgans judicials. Territorialitat, graus i classes de Tribunals; composició. Classes de competència i fur competent. Les parts en el procés.

Lliçó 17. DRET PROCESSAL: JUDICI ORDINARI, JUDICIS ESPECIALS I PROCEDIMENTS ADMINISTRATIUS

Període introductori. període probatori. període

discussori. període decissori. Impugnació de la sentència. Fermesa i cosa jutjada.

Procés ordinari de nul·litat de matrimoni: especialitats. Procés documental de nul·litat de matrimoni. Procediments administratius de dissolució del vincle.

BIBLIOGRAFIA

DRET CANÒNIC

- Codi de Dret Canònic, comentaris EUNSA, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983.
- Código de Derecho Canónico, comentarios U.P. Salamanca, BAC 1983.
- Corpus Iuris Canonici, edit. Ae. Friedberg, Graz 1959, 2 vols.
- Codex Iuris Canonici, Fontium annotatione, Typis Polyglottis Vaticanis, 1948.
- A. García García, Historia del Derecho Canónico, I, Salamanca, 1967.
- Concilio Ecuménico Vaticà II, Editorial claret, Barcelona 1993.
- Nuevo Derecho Canónico-Manual Universitario, BAC, Madrid, 1983.
- José Maria Piñero Carrión, La Ley de la Iglesia, E. Atenas, Madrid, 1986.
- VV.AA, Manual de Derecho Canónico, EUNSA, Pamplona.
- J. Fornés, Derecho Matrimonial Canónico, Madrid, 1990.
- José María González del Valle, Derecho Canónico Matrimonial, EUNSA (6 edición). Pamplona.
- José María Iglesias Altuna, Procesos Matrimoniales Canónicos, Civitas, Madrid, 1991.
- Juan José García Failde, Nuevo Derecho Procesal Canónico, Bibliotheca Salmanticensis, Salamanca, 1984.
- Gianfranco Ghirlanda, El Derecho en la Iglesia, Misterio de Comunió, Ediciones Paulinas, Madrid, 1992.
- Lluís Martínez Sistach, El derecho de asociación en la Iglesia. Colectánea S. Paciano. Herder, Barcelona, 1973.